

Fagforbundet teoLOgene

www.teologene.no

Oslo, tirsdag 10. april 2018.

Kirkerådet
Postboks 799 Sentrum
0106 OSLO

Høringssvar: Justering av hovedgudstjenesten og alminnelige bestemmelser

Fagforbundet TeoLOgene takker for invitasjonen til å komme med høringsuttalelse vedrørende justering av hovedgudstjenesten og alminnelige bestemmelser.

Fagforbundet Teologene ønsker å kommentere noen grunnleggende/prinsipielle sider ved høringsdokumentet, men vil ikke gå inn på alle detaljer i høringsforslaget.

Det er positivt at Kirkerådet etter en reformperiode nå ser behovet for å samle trådene og bruke erfaringene til å foreslå en mer fast ordning for hovedgudstjenesten. Sett fra et fagforeningsperspektiv har det vært vanskelig, spesielt for vikarer, å forholde seg til forskjellige «stedegne» ordninger som kunne være ganske forskjellige og skape forvirring når man en søndag kom i en annen kirke enn sin egen. For organistene har det vært enda mer krevende å forholde seg til vidt forskjellige musikalske uttrykk.

Fagforbundet TeoLOgenes prinsipale syn er at det skal finnes én hovedordning for høymessen som likevel er såpass fleksibel at den kan tilpasses lokalt. TeoLOgene mener ikke at hver menighet skal ha sin lokale grunnordning, men at hovedordningen må gi rom for tilpasninger.

For Fagforbundet TeoLOgene er det vesentlig at den ordningen som blir gjeldende, kan fungere like godt og oppleves som en kvalitativt god høymesse uansett om gudstjenesten holdes i en menighet med mange ressurser eller der hvor ressursene er få. Dette innebærer at involvering av frivillige er utmerket i teorien, men vil mange steder ikke være realistisk i praksis. I noen menigheter er det mange frivillige som stiller som kirkeverter, tekstlesere og medliturger, mens i andre menigheter er det presten – som kanskje kommer og holder en gudstjeneste en gang i måneden – og en deltidsorganist som må lede og bære gudstjenesten sammen. Gudstjenesteordningen må derfor kunne fungere godt uten frivillige medhjelpere, samtidig som det må være rom for å involvere disse der det er mulig.

De endringene som er foreslått som justering av hovedgudstjenesten, er mange steder på et svært detaljert nivå. Fagforbundet TeoLOgene mener at innenfor rammen av en hovedordning må man kunne legge flere avgjørelser til prestens og kirkemusikerens faglige skjønn. Dette vil være stedegengjøring på en god og hensiktsmessig måte. For TeoLOgene er dette et vesentlig anliggende, ettersom det er de stedlige fagpersonene som har kompetanse og som kjenner den lokale

menigheten. TeOLOgene mener at det som i rubrikkene mange steder er uttrykt som et påbud, heller bør stå som en anbefaling (bør) eller som en mulighet (kan).

En ting som synes uklart i beskrivelsen av erfaringene med gudstjenestereformen, er svaret på spørsmålet om gudstjenesteordningen er «trosstyrkende». Dette er et vanskelig ord som ikke presiseres. Det kan tolkes som en subjektiv opplevelse av at troen kan bli mer inderlig, eller det kan forstås som at gudstjenesten bekrefter kristen tilhørighet – eller andre forståelser. Fellesskapet kan fremmes ved en god gudstjenesteordning, men først og fremst ved en liturgisk bevissthet hos prest og menighet og andre aktører. Detaljer i gudstjenesteordningen kan alltid diskuteres, men det viktige er at både den lokale menighet og de som besøker menigheten kan føle seg hjemme i den.

Fagforbundet TeOLOgene har nedenstående synspunkter på noen av høringsspørsmålene:

1b: Hva har fungert godt, og hva har fungert dårlig ved gudstjenestereformen?

På den positive siden vi trekke fram et rikere tilfang av gudstjenestespråk og muligens en økt liturgisk bevissthet.

Språket er blitt mer kjønnsinkluderende og teologisk åpnende.

Såpass mange og ulike lokale grunnordninger har – etter manges erfaring – fungert fremmedgjørende. For dem som går til gudstjeneste en gang i blant, er variasjon i menighetssvar og liturgisk musikk ikke nødvendigvis noe som oppleves inkluderende.

1c: Hvilke av de momentene som er nevnt ovenfor mener dere vi særlig bør rette vår oppmerksomhet mot i gudstjenestearbeidet fremover?

Ressurssituasjonen er svært varierende fra menighet til menighet. Fullverdige gudstjenester må kunne feires steder hvor det både er mange og få ressurser.

Styrking av nøkkelstillinger vil være avgjørende for å styrke gudstjenestearbeidet lokalt.

1d: Hvilke behov ser dere for et mer variert gudstjenesteliv med ulike former for gudstjenester?

Færre alternativer, særlig på melodier og menighetssvar/involvering. Det er særlig den liturgiske musikken og menighetssvarene som skaper opplevelsen av fremmedhet dersom man ikke klarer delta.

TeOLOgene mener at familiegudstjenestene ikke bør gjøres til noe særegent som gjør barn inkompetente på vanlige gudstjenester. Det er behov for et forenklet ordo og som f.eks fungerer på institusjoner, leir, osv.

2: Mener dere at det er behov for å justere eller presisere noe ved prosedyren for hvordan menighetens lokale grunnordning utarbeides og vedtas (jf. Alminnelige bestemmelser)? Hva bør endres?

Med en felles ordning for menighetens hovedgudstjeneste, vil biskopen(e) i utgangspunktet allerede ha godkjent denne, inkludert de valgmulighetene som foreligger. Ellers bør mindre endringer/valg/tilpasninger overlates det pastorale/kirkemusikkfaglige skjønn. Dersom det blir uenighet, bør biskopen kunne avgjøre saken. For øvrig kan anliggendet ivaretas ved biskopens tilsyn ved visitaser eller når det er aktuelt.

3e: Er dere enige i at samlingsbønnen ikke lenger blir obligatorisk, men et valgfritt ledd?

Ja.

3i: Er dere enige i at ledd 8 Dagens bønn blir obligatorisk i alle hovedgudstjenester, og ikke et valgfritt ledd?

Ja. Det er fint at denne kobles på kirkeåret.

3 j: Gi eventuelt andre kommentarer til høringstema 3?

Det bør være valgfritt om man ønsker «dagens bønn» i informasjonsdelen før gudstjenesten eller på plasseringen til samlingsbønnen.

Det er positivt at Kyrie gjøres til obligatorisk ledd.

Det bør være mulig å kunne sitte under første salme. Dette er eksempel på en situasjon hvor prestens/kirkemusikers skjønn bør være styrende. I rubrikken kunne det stå f.eks «Vanligvis står menigheten under inngangssalmen». For øvrig mener TeoLOgene at rubrikken blir unødvendig detaljert (både her og andre steder i forslaget).

4: Har dere endringsforslag eller kommentarer til hoveddel II. Ordet?

Halleluja bør være et «kan»- ledd. Menighetssvarene bør kunne brukes. Dette er igjen et eksempel på at faglig skjønn og kunnskap om menigheten bør tillegges størst vekt når slike overveielser skal gjøres.

5a: Kommenter gjerne nattverdpraksisen i menighetene i dag med tanke på særkalk og/eller intensjon og med tanke på mottakelse av nattverd stående eller knelende på alterringen/altersranken?

Det er fint med variasjon og valgmuligheter lokalt.

5c: Er dere enige i at takkofferet inngår i nattverdliturgien, og ikke i forbønnsleddet?

Det bør være mulig å ha takkofferet før nattverdssalmen.

5e: Har dere kommentarer eller endringsforslag til ledd 19 og 20 i høringsforslaget?

Det er positivt at brødsbrytelse er valgfritt, men man bør kunne velge mellom foreslått formulering eller NFG sitt forslag.

6: Gi gjerne kommentarer eller endringsforslag til nattverdbønnene?

Fint med mange valgmuligheter.

7: Har dere kommentarer eller endringsforslag til hoveddel IV. Sendelse?

Det bør være mulig å kunne sitte under siste salme.

Det bør fortsatt være mulig med bønnevandring under nattverden. Særlig ved gudstjenester med fokus på barn og/eller unge er slik bønnevandring innarbeidet og fungerer godt.

Det er ønskelig med flere fast formulerte forbønner, spesielt til bruk ved familiegudstjenester eller gudstjenester med dåp. En enkel, fast formulert bønn for bønnekrukke hadde vært ønskelig.

Med hilsen

Fagforbundet TeoLOgene

Stig Jørund B. Arnesen
leder